

Elektronické publikování pro e-learning

Petr Sojka

Fakulta informatiky
Masarykova univerzita v Brně

25. května 2005

Co je šémem elektronického publikování pro e-learning?

- ☛ rabi Yehudah Löw ben Bezalel: šémem pro oživení Golema je **dokument** – pergamen s magickými slovy.
- ☛ Petr Sojka: šémem pro oživení e-learningu i jádrem výukových materiálů jsou **e-dokumenty**, vytvářené a přenášené elektronickou cestou, s vysokou mírou personalizace a formou přizpůsobené koncovému zařízení studenta.
- ☛ **“Put yourself in the reader’s place!”** Donald Knuth

Dokument vs. e-dokument

- ☛ **Content** is the King!
- ☛ But, where is the Queen?
- ☛ **Form** is the Queen!
- ☛ Stejně jako u klasických dokumentů; **primární je obsah**, ale bez vhodné formy jde i obsah vniveč.
- ☛ **Oddělení** formy od obsahu, publikování téhož obsahu v **různých** formách.

Od Gutenberga přes Goldfarba ke Google

- ☛ Gutenberg – revoluce v snadnosti a láci **šíření** dokumentů.
- ☛ Goldfarb – revoluce v možnosti oddělení zpracování obsahu a formy: značkovací jazyky, SGML, gramatiky dokumentů:
e-dokument=XML+CSS.
- ☛ Google a internet – revoluce v **šíření a dostupnosti** dokumentů (lokální index internetu/de Moore).

XML (obsah) a CSS (forma): příklady I

- ☛ **(e-)dokument = obsah + forma**
- ☛ CD Všech pět pohromadě k 5. výročí FI MU (1999), vlastní značkovací jazyk.
- ☛ OML v projektu digitalizace 40 000 stránek OSN a OSN ND (1998, 2004 DVD).
- ☛ DocBook (DVD 10@fi, DP, BP) – možnost generování různých forem dokumentu z jednoho zdroje.

Příklady publikačních projektů II

- ☛ Sborníky a CD-ROM konferencí (SCO 2005, GWC 2004, SOFSEM, TSD): konverze do **jednotného logického značkování** a následná úplná přesazba. Možnost **generování** různých výstupů (web, „seznamovací prezentace“, obsah sborníku, rejstříky tematický a autorský).
- ☛ CD-ROM a DVD-ROM filmových festivalů FI MU.
- ☛ Řada CD-ROM Matematická analýza s programem MAPLE , akcent na portabilitu, více způsobů šíření a výstupních formátů, autorun, potřebný sw na CD (samoobsažnost).

Sémantika dokumentů

- ☛ Uchopení obsahu a jeho **sdílení** v plenkách: vize sémantického webu.
- ☛ Budování obsahu z dat (Google) nebo těžko ovlivnitelných metadat. Nové postupy umožněné „globalizací“ (citační analýza, PageRank).
- ☛ Nezbytnost formalizace sémantiky pro sdílení e-dokumentů pro elektronickou podporu výuky (specifikace rekvizit a návazností výukových objektů).

Cestou ke čtenáři/studentovi

- ☛ Interaktivita, animace, multimédia (MAPM).
- ☛ Portabilita (PDF vs. DOC).
- ☛ otevřené a volně šířené nástroje (pdfTEX).
- ☛ Více podob téhož pro různá výstupní zařízení.
- ☛ Více způsobů šíření (internet, CD-ROM, indexace ve vyhledávačích).

Shrnutí

- ☛ Základních principů relativně málo, mnohé známé od mistrů černého řemesla.
- ☛ Problémem je formální specifikace sémantiky obsahu, a lidský faktor: ignorování či neznalost základních publikačních postupů a tradic autory.
- ☛ Technika ani technologie nejsou samospasitelné.
- ☛ Hlavu vzhůru: „Když se nám to povede, tak budou rohlíčky obzvláště vypečené, pro nás, pro všechny, pro každého.“

